

Beantwoording vragen VVD-factie van 28 november 2019

Verzoek om ambtelijke bijstand op de volgende 2 punten:

1. De VVD-factie heeft verzocht om, als scenario 0, een opstelling uit te werken waarbij de aanname dat het project "Meedoen werkt!?" er in slaagt 25 mensen uit de uitkering aan werk te helpen, zodat de raming zal moeten zijn gebaseerd op het uitgangspunt in de begroting van Laborijn, verminderd met 25. De overige parameters blijven gelijk. Hierbij is ook gevraagd om een doorrekening t.a.v. de terugverdiëntijd en de financiële consequenties voor de meerjarenbegroting.
2. Bij alle scenario's wordt uitgegaan van het bereiken van 75% van de beparingsdoelstellingen m.b.t. de overige maatregelen binnen de jeugdzorg, en overige elementen binnen het sociaal domein, ook wel aangeduid als de "kwaliteitsslag". Gevraagd is om, voor alle scenario's, ook de consequenties voor de meerjarenbegroting te schetsen indien niet 75% van de doelstelling wordt behaald, maar slechts 50%.

Daarnaast zijn de volgende technische vragen gesteld:

3. Op grond van het 7.5 van het GTK 2020 (Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincies), waar uitleg wordt gegeven over het weerstandvermogen en ook wordt gesproken over een minimumomvang voor de Algemene Reserve. De gemeenteraad zou zo'n minimumomvang hebben moeten vaststellen. Hebben wij dat in OIJ ook gedaan en, zo ja, wat is dan de minimumomvang?
4. Is het mogelijk hoofdstuk 8 van de notitie aan te vullen in die zin dat de invloed op de verplichte kengetallen, zoals schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte concreet wordt weergegeven voor de diverse scenario's?
5. Hoe past voor de verschillende scenario's op de laatste pagina van de "Businesscase" gegeven ratio voor het weerstandsvermogen in de tabel die op blz. 24 van de GTK 2020 staat weergegeven. Bestaat de verwachting dat het lagere weerstandsvermogen en de benutting van de algemene reserve voor de in de verschillende scenario's genoemde bedragen aanleiding is tot discussie met de provinciale toezichthouder ?

Onderstaand de beantwoording van de vragen, voor zover op dit moment mogelijk.

Vraag 1 – toevoeging scenario 0

De business case scenario 1 is aangepast naar een uitstroom vanuit Meedoen werkt!? per 2021 naar 25 in plaats van 50. Dit heeft in de systematiek van de business case invloed op de volgende componenten:

- kosten van de uitkeringen
- kosten van de re-integratietrajecten
- uitvoeringskosten (excl. WSW)

Kanttekening bij dit scenario

Als belangrijke kanttekening bij dit scenario het volgende. Project Meedoen werkt!? is onderdeel van de kwaliteitsslag sociaal domein en staat daarmee los van de business cases rondom uitvoering participatie in eigen beheer. Om die reden wordt in de vergelijking tussen de business cases en de begroting van Laborijn de ingeboekte opbrengst uit Meedoen werkt!? gecorrigeerd. Een discussie over (wel of niet tegenvallende) resultaten van het project Meedoen werkt!? hoort dan ook niet bij de uitvoering van participatie in eigen beheer, maar bij de kwaliteitsslag als onderdeel van de reguliere begroting. Dat maakt dat onderstaande opstelling en de berekende terugverdientijd in dit scenario in feite een vertekend beeld geeft als het wordt gebruikt in relatie tot de mogelijke uittrekking uit Laborijn.

Ceteris paribus leidt scenario 0 tot de volgende uitkomst:

Business case scenario 0	2021	2022	2023
Kosten uitkeringen	8.323.041	8.375.041	8.425.041
Langd. loonkostensubsidies	457.543	515.706	550.603
Re-integratiekosten	1.066.500	1.099.800	1.119.600
Kortd. loonkostensubsidie	350.000	350.000	350.000
Netto kosten WSW	5.131.705	4.830.873	4.490.454
Uitvoeringskosten	1.666.534	1.676.946	1.686.957
Totaal kosten	16.995.323	16.848.366	16.622.655

Rijksbijdrage Buig	8.871.000	9.068.000	9.210.000
Rijksbijdrage reïntegratie	1.120.030	1.168.441	1.222.512
Rijksbijdrage WSW	4.595.952	4.398.125	4.164.461
Totaal rijksbijdragen	14.586.982	14.634.566	14.596.973

Saldo (= eigen middelen)	2.408.341	2.213.800	2.025.682
Bij: Meedoen werkt!?	525.000	525.000	525.000
Eindtotaal business case	2.933.341	2.738.800	2.550.682

Voordeel t.o.v. Laborijn	12.514	143.247	331.413
---------------------------------	---------------	----------------	----------------

De terugverdientijd zal dan voor de verschillende opties voor de uittreedsom als volgt zijn:

Scenario 0	Uittreedsom-optie		
	a. € 2,5 mln	b. € 5 mln	c. € 9 mln
terugverdientijd	ca. 9 jaar	ca. 17 jaar	ca. 29 jaar

Vraag 2 – consequentie tegenvallende uitkomst maatregelen kwaliteitsslag

De in paragraaf 8 opgenomen consequenties voor de meerjarenbegroting en de reservepositie betreft alléén het effect van de verschillende mogelijke uittreedsommen en niet het effect van de scenario's uit de business case.

Omdat nu gevraagd wordt om het effect op de meerjarenbegroting van de verschillende scenario's, met toevoeging van het effect van het niet behalen van de geraamde besparing uit de kwaliteitsslag, is het voor de vergelijking goed om óók inzicht te hebben in de doorwerking van de scenario's uit de business case op de meerjarenbegroting, dus aanvullend op het effect van de uittreedsom, zoals in paragraaf 8 is opgenomen.

Daarom zijn onderstaand de consequentie van de volgende scenario's uitgewerkt:

Scenario TVK = Tegenvallende maatregelen kwaliteitsslag.

In dit scenario wordt niet rekening gehouden een risico van 25% voor de maatregelen uit de kwaliteitsslag (dus 75% realisatie), maar met 50% (dus 50% realisatie). Conform de reeds gehanteerde systematiek geldt dit percentage dan voor zowel de geraamde opbrengsten in de kwaliteitsslag, als de geraamde projectkosten.

Scenario 0

Dit betreft scenario 1 uit de business case, maar dan zoals gevraagd is in plaats van uitstroom van 50 mensen via Meedoen werkt!? gerekend met een uitstroom van 25 (zie hiervoor ook vraag 1).

Scenario 1

Dit betreft scenario 1 uit de business case.

Scenario 2

Dit betreft scenario 2 uit de business case.

Vervolgens is aan de scenario's 0, 1 en 2 ook de consequentie van scenario TVK toegevoegd.

Kanttekeningen ten aanzien van scenario berekeningen

- Voor de goede orde merken we hierbij nog wel op dat het scenario van tegenvallende maatregelen kwaliteitsslag in feite los staat van de huidige business cases rondom de uitvoering van de participatiewet. Dit is vooral iets dat bij de reguliere begrotingsbehandeling aan de orde is, aangezien daarin de kwaliteitsslag is opgenomen. Indien de resultaten uit de kwaliteitsslag op onderdelen achter zou blijven, zal in principe eerst gezocht worden naar andere mogelijkheden of aanvullende maatregelen om toch binnen de begroting te blijven. Daar wordt nu in de vraagstelling geen rekening mee gehouden. Onderstaand is aan de scenario's 0, 1 en 2 zoals gevraagd het scenario TVK toegevoegd, maar wel nadrukkelijk met bovenstaande kanttekening.
- Omdat Meedoen werkt!? onderdeel uitmaakt van de kwaliteitsslag, geldt bovenstaande opmerking ook voor scenario 0, waarin de opbrengst van Meedoen werkt!? wordt teruggebracht van 50 naar 25 uitstroom. Hierbij wordt ook verwezen naar de kanttekening bij vraag 1.
- Daarnaast is relevant dat het zonder meer toevoegen van scenario TVK aan scenario 0 zou leiden tot een dubbeltelling. Dit omdat Meedoen werkt!? onderdeel is van de maatregelen uit de kwaliteitsslag. Daar is rekening mee gehouden. Hierdoor is dit scenario anders dan het simpelweg optellen van scenario 0 en TVK.
- Tot slot ontstaat bij het toevoegen van scenario TVK aan de scenario's 1 en 2 een wat onhandige samenloop van scenario's. Immers, in scenario's 1 en 2 wordt ervan uitgegaan dat

het project Meedoen werkt!? gerealiseerd wordt zoals opgenomen in de kwaliteitsslag. Door toevoeging van scenario TVK wordt er vervolgens dan in feite vanuit gegaan dat dit niet zo is. Voor de beeldvorming is er wel een optelling gemaakt van deze separate deelscenario's, maar dit betreft puur een cijfermatige opstelling en geen inhoudelijk logische combinatie.

De uitkomsten van de berekeningen van deze scenario's geven de volgende uitkomst, waarbij als basis is genomen het exploitatieresultaat op basis van actuele ontwikkelingen, zoals in paragraaf 8 is vermeld:

Scenario TVK	2020	2021	2022	2023
Expl.resultaat obv ontwikkelingen:	311	1.537	1.635	2.342
Scenario tegenvallende maatregelen kwal.slag	-393	-833	-907	-957
Nieuw expl.resultaat scenario TVK	-82	704	728	1.385

Scenario 0	2020	2021	2022	2023
Expl.resultaat obv ontwikkelingen:	311	1.537	1.635	2.342
Scenario 0 Business case		13	143	331
Nieuw expl.resultaat scenario 0	311	1.550	1.778	2.673
Consequentie toevoeging scenario TVK	-393	-658	-732	-782
Nieuw expl.resultaat scenario 0 + TVK	-82	892	1.047	1.892

Scenario 1	2020	2021	2022	2023
Expl.resultaat obv ontwikkelingen:	311	1.537	1.635	2.342
Business Case scenario 1		482	612	801
Nieuw expl.resultaat scenario 1	311	2.019	2.247	3.143
Consequentie toevoeging scenario TVK	-393	-833	-907	-957
Nieuw expl.resultaat scenario 1 + TVK	-82	1.186	1.340	2.187

Scenario 2	2020	2021	2022	2023
Expl.resultaat obv ontwikkelingen:	311	1.537	1.635	2.342
Business Case scenario 2		482	1.081	1.740
Nieuw expl.resultaat scenario 2	311	2.019	2.716	4.082
Consequentie toevoeging scenario TVK	-393	-833	-907	-957
Nieuw expl.resultaat scenario 2 + TVK	-82	1.186	1.810	3.126

Bovenstaande consequenties voor de begroting zijn nog **exclusief** de eenmalige kosten voor de uittreedzaam. Dat verlaagt het saldo in 2020 in elk van bovenstaande scenario's volgens de verschillende genoemde opties met respectievelijk € 2,5 miljoen, € 5 miljoen of € 9 miljoen.

Vraag 3 - Minimumomvang Algemene Reserve

In de begrotingsdoctrine is opgenomen dat de algemene reserve voldoende moet blijven voor dekking van het benodigde weerstandsvermogen. Er is dus niet sprake van een afgesproken vaste ondergrens, maar van een flexibele ondergrens, omdat het benodigde weerstandsvermogen jaarlijks kan en zal fluctueren.

In het kort komt het erop neer dat het weerstandsvermogen (en dus de algemene reserve) voldoende moet zijn voor de ingeschatte risico's die niet al op een andere manier al zijn gedekt (bijvoorbeeld door een voorziening). Dat betekent dat het weerstandsvermogen minimaal gelijk moet zijn aan de omvang van de risico's, ofwel een ratio van 1,0 ofwel 100%.

In de begroting 2020 zijn de risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in totaal ingeschat op € 5,522 miljoen. De algemene reserve moet dus minimaal diezelfde omvang hebben. In werkelijkheid ligt die volgens de begroting op € 21,685 miljoen per 1 januari 2020. Dat is dus bijna 4x zoveel.

NB: in de totale weerstandscapaciteit wordt niet alleen de algemene reserve meegeteld, maar ook de stille reserves voor € 1,0 miljoen en de post onvoorzien van € 48.000. Om die reden is de berekende ratio weerstandsvermogen in de begroting net iets anders dan hierboven vermeld, aangezien voor de gestelde vraag alleen de algemene reserve relevant is.

Vraag 4 - Invloed van verschillende scenario's op verplichte kengetallen, zoals schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte

Deze vraag staat vanwege complexiteit en tijdrovendheid van de berekening nog open. In algemene zin zal de uittreedsom op korte termijn een negatieve invloed hebben op de ratio's en de positieve uitkomst van de verschillende business case scenario's zal vervolgens jaarlijks leiden tot verbetering van de ratio's. Mogelijk lukt het nog om maandag een concrete berekening en nieuwe kengetallen voor de verschillende scenario's te na te zenden, maar dit is nadrukkelijk onder voorbehoud.

Vraag 5 – Hoe verhouden zich de scenario's voor weerstandsvermogen met tabel GTK 2020 en bestaat verwachting dat lagere weerstandsvermogen en benutting algemene reserve aanleiding is tot discussie met de provinciale toezichthouder?

De in de business case gegeven ratio's voor het weerstandsvermogen betreffen alleen de consequentie van de eenmalige uittreedsom voor het weerstandsvermogen 2020. Hierin is nog geen rekening gehouden met de verwachte positieve begrotingsuitkomsten vanaf 2021 en ook niet met de verwachte positieve effecten van de scenario's uit de business case. Kortom, voor dit moment is in de berekening van het lagere weerstandsvermogen uitgegaan van het minimum, dat de komende jaren naar verwachting weer zal stijgen.

Uit de impact van de mogelijke uittreedsom op het weerstandsvermogen blijkt dat het meest negatieve scenario zorgt voor een verlaging van het weerstandsvermogen naar 2,7.

Het GTK 2020 geeft de volgende normering voor het weerstandsvermogen:

Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	≥ 2.0	uitstekend
B	$1.4 < 2.0$	ruim voldoende
C	$1.0 < 1.4$	voldoende
D	$0.8 < 1.0$	matig
E	$0.6 < 0.8$	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Dat betekent dat het weerstandsvermogen in het meest negatieve scenario nog steeds de hoogste normering krijgt: uitstekend.

Het GTK 2020 wordt door de provincie gehanteerd om een analyse te doen van de financiële positie van een gemeente. Hierin worden diverse kengetallen gehanteerd, die van een score worden voorzien. Scores waar de provincie zich mogelijk zorgen om maakt, kunnen voor hen aanleiding zijn om met een gemeente in gesprek te gaan, advies te geven, aandacht te vragen, e.d.

Er is wettelijk gezien echter maar één kengetal dat relevant is voor het bepalen van de wijze van toezicht (preventief of repressief) en dat is de structurele exploitatieruimte. Zolang die meerjarig sluitend is, dat wil zeggen dat tenminste het laatste jaar van de begroting 2020-2023 positief is, dan zal er sprake zijn van normaal toezicht (repressief). In alle scenario's is hier sprake van.